



Bones pràctiques de desenvolupament local i cohesió social

Projecte de foment de la cohesió social i del desenvolupament local a les administracions municipals

Mallorca, desembre de 2011



Amb el Suport de:



ÍNDEX

1.-	Presentació	02
2.-	Economia social i desenvolupament local en un context de crisi	03
3.-	Bones pràctiques de desenvolupament local i cohesió social	06
3.1.-	Licitacions amb clàusules socials en favor de la inserció	06
3.2.-	Promoció de les empreses i iniciatives d'inserció social	08
3.3.-	Implantació del mercat social en organitzacions	09
3.4.-	Banca ètica i ciutadania	13
3.5.-	Promoció de la Responsabilitat Social de les Empreses	14
3.6.-	El Fòrum d'Entitats de l'Agenda Local 21 de Mallorca	16

Autor: Jordi López Bezunartea (REAS Balears), desembre de 2011



Reconeixement-No comercial-Compartir sota la mateixa llicència 3.0
Llicència completa: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/>

La Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària de les Illes Balears (REAS Balears) és una associació sense ànim de lucre constituïda en 1998, composta per les següents entitats: Fundació Deixalles, Càritas Mallorca, Càritas Menorca, Càritas Eivissa, Ecoprest, Fundació Amadip-Esment, Suport Social S. Coop., Candela Projectes Solidaris, Tu a Tu, INTRESS, S'Altra Senalla, Ateneu Alcari i Fundació Social La Sapiència.

REAS Balears assumeix com a propis els principis de l'economia solidària: igualtat, ocupació, medi ambient, cooperació, sense caràcter lucratiu i compromís amb l'entorn.

1.- PRESENTACIÓ

L'actual crisi econòmica, amb les seves seqüeles d'increments de l'economia submergida, del tancament d'empreses, de l'atur i de les situacions d'exclusió social per a sectors cada vegada més amplis de la població, suposa un important repte per a la cohesió social i les estratègies de desenvolupament local.

Les administracions locals, les més properes als ciutadans, han de fer front a aquestes situacions de dificultat dels seus ciutadans i ciutadanes amb menys recursos públics per a polítiques de promoció econòmica i cohesió social, a causa de la disminució d'ingressos i de la necessitat de reduir els elevats dèficits públics.

El resultat és que cada vegada hi ha més necessitats socials a atendre, però els recursos disponibles són cada vegada més reduïts.

Per fer front a aquestes situacions, el desenvolupament local i l'economia social ofereixen un nou marc conceptual per promoure un desenvolupament més lligat al territori i a les necessitats de la societat.

La Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària (REAS Balears), a través del projecte de foment de la cohesió social i del desenvolupament local a les administracions municipals, executat amb el suport del Departament de Cooperació Local del Consell de Mallorca entre abril i novembre de 2011, ha desenvolupat actuacions de promoció d'activitats econòmiques en favor del desenvolupament local i la cohesió social a nivell municipal, en el marc de l'economia social i solidària i dels nous filons d'ocupació.

"Bones pràctiques de desenvolupament local i cohesió social" és un resultat del projecte, i pretén donar visibilitat pública a les bones pràctiques a fi d'afavorir l'efecte demostració i la transferència d'experiències i el seu efecte multiplicador.

Aquesta publicació recull bones pràctiques en els àmbits següents: licitacions públiques amb clàusules socials en favor de la inserció, promoció de les empreses i de les iniciatives d'inserció social, implantació del mercat social en organitzacions, banca ètica i ciutadana, promoció de la Responsabilitat Social de les Empreses i Fòrum d'Entitats de l'Agenda Local 21 de Mallorca.

El desenvolupament d'aquests àmbits a nivell local ens ha de permetre contribuir a la cohesió social i avançar cap a una economia que tenguin més en compte a les persones.

Pilar Ponce Rigo
Presidenta de REAS Balears



2.- ECONOMIA SOCIAL I DESENVOLUPAMENT LOCAL EN UN CONTEXT DE CRISI

És un fet inqüestionable que la crisi econòmica actual té un fort impacte sobre la cohesió social a nivell local, a causa de l'increment de l'atur, del tancament d'empreses i de l'economia submergida; la qual cosa provoca que s'hagin d'atendre més necessitats socials amb menys recursos públics per a polítiques de promoció econòmica i cohesió social a causa de les mesures d'austeritat.

Això posa de manifest la necessitat d'un nou marc conceptual per promoure un desenvolupament més lligat a les necessitats del territori i la societat, basat en el desenvolupament local i l'economia social i solidària.

El desenvolupament local es fonamenta en la identificació i aprofitament dels recursos i les potencialitats endògenes d'un territori mitjançant accions concertades entre els diferents agents econòmics locals (públics, privats i associatius).

L'economia social i solidària engloba un ampli ventall d'empreses i iniciatives que actuen en el mercat aportant a més de productes i serveis, valors i principis socials i solidaris:

- Primacia de les persones i de l'objecte social sobre el capital.
- Organització i cultura empresarial amb vocació de gestió participativa i democràtica.
- Conjunció dels interessos dels seus membres i usuaris amb l'interès general.
- Defensa i aplicació dels principis de solidaritat i responsabilitat.
- Autonomia de gestió i independència dels poders públics.

L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA VERSUS L'ECONOMIA CAPITALISTA

	EMPRESA CONVENCIONAL	EMPRESA SOCIAL/SOLIDÀRIA
Motivacions	Afany de lucre (prioritza el capital sobre el treball)	Valors i criteris ètics (prioritza el treball sobre el capital)
Actuacions	(I > D) = eficient	(I > D) = eficient (I = D) = equilibrada
Finalitats	Obtenció del màxim guany (prioritza l'interès econòmic individual)	Millora de les condicions dels socis i/o de la societat (interès general)

L'economia social i solidària aprofita els nous filons d'ocupació, en àmbits com el medi ambient, els serveis personals de proximitat i altres serveis a la comunitat, per promoure la seva activitat econòmica local en favor de la cohesió social.

L'economia social i solidària en temps de crisi

L'economia social i solidària és una realitat existent a la nostra societat que en temps de crisi està mostrant més capacitat de resistència a les dificultats.

Ja existeix una altra economia...

- Formada per cooperatives agràries i de treball, societats laborals, iniciatives i empreses d'inserció social, centres especials d'ocupació per a persones amb discapacitat, activitats econòmiques d'entitats no lucratives (associacions i fundacions), botigues de comerç just i solidari, iniciatives de banca ètica, xarxes d'intercanvi, col·lectius de consum agroecològic...
- A Espanya, segons la *Confederación Empresarial Española de la Economía Social* (CEPES), hi ha prop de 52.000 empreses d'economia social que generen ocupació per a més de 2.000.000 persones.
- A les Illes Balears, segons el Consell Econòmic i Social, l'economia social i solidària genera una ocupació de 9.000 persones (1,85% del total) i una riquesa equivalent al 1,75 % del PIB.

... Amb més capacitat de resistència en temps de crisi

- L'economia social i solidària presenta en temps de crisi menys tancament d'empreses i més manteniment de l'ocupació, a causa de les seves finalitats socials, de la superior productivitat i de l'acumulació d'excedents d'exercicis anteriors.
- També presenta més capacitat de creació de nova ocupació i de transformació d'empreses mercantils amb problemes en empreses d'economia social, com ho mostra l'exemple de *Quesería Menorquina* (veure requadre).
- L'economia social i solidària presenta més elements d'innovació social: intercooperació empresarial, més interrelacions amb el territori que afavoreixen l'acció comercial...

Quesería Menorquina, una empresa en fallida recuperada pels treballadors/es

En maig de 2011, els treballadors i treballadores de *Quesería Menorquina* varen adquirir l'empresa, en situació de concurs de creditors, a la família Ruiz-Mateos. Per això, es va crear una societat laboral, amb el capital social majoritàriament en mans dels treballadors/es.

Aquest exemple mostra com l'economia social permet als/les treballadors/es d'empreses en fallida mantenir l'activitat de l'empresa i salvaguardar l'ocupació.

Relacions entre economia social i desenvolupament local

L'economia social i solidària afavoreix un desenvolupament local lligat a les necessitats del territori:

- Prioritza la satisfacció de necessitats del territori per sobre del benefici econòmic individual.
- El personal de l'empresa acostuma a procedir del mateix territori on les empreses desenvolupen la seva activitat.
- Els proveïdors i col·laboradors també són del mateix territori.
- Els beneficis es reinverteixen en el territori i en l'activitat.
- Es promou la participació i la democràcia econòmica.
- Recolza activitats socials i culturals de la comunitat.

Les empreses d'economia social aporten 4.000 milions anuals a la cohesió social i territorial

Segons l'estudi de la *Confederación Empresarial Española de la Economía Social* (CEPES) i *Abay Analistas Económicos y Sociales* "L'impacte socioeconòmic de les entitats d'economia social. Identificació, mesurament i valoració dels efectes vinculats als principis d'actuació de les empreses d'economia social", de setembre de 2011, les empreses d'economia social aporten uns 4.000 milions d'euros anuals a la cohesió social i territorial espanyola.

La contribució a la cohesió social pren en consideració aspectes com l'ocupació de col·lectius amb dificultats d'accés a l'ocupació, la qualitat de l'ocupació, la igualtat d'oportunitats i l'oferta de serveis socials i educatius.

La contribució a la cohesió territorial es mesura a partir de la creació d'activitat econòmica i ocupació, la diversificació i millora de l'estructura productiva i el manteniment de població a zones rurals.

Més informació: www.cep.es/noticia=61.



3.- BONES PRÀCTIQUES DE DESENVOLUPAMENT LOCAL I COHESIÓ SOCIAL

Aquest capítol recull bones pràctiques en els àmbits següents: licitacions públiques amb clàusules socials en favor de la inserció, promoció de les empreses i de les iniciatives d'inserció social, implantació del mercat social en organitzacions, banca ètica i ciutadana, promoció de la Responsabilitat Social de les Empreses i Fòrum d'Entitats de l'Agenda Local 21 de Mallorca.

3.1.- Licitacions amb clàusules socials en favor de la inserció

La normativa sobre contractació vigent (Real Decret Legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de contractes del sector públic¹) permet posar l'activitat econòmica promoguda per les administracions públiques al servei de la inserció social de persones en situació de vulnerabilitat.

Aquesta possibilitat existeix tant a través de contractes reservats per a iniciatives d'ocupació protegida per a persones amb discapacitat, com de la possibilitat de reservar contractes menors i procediments negociats per a proveïdors socials i d'introduir clàusules socials en els plecs administratius.

La introducció de clàusules socials en els plecs administratius permet contemplar requisits de solvència en relació a la inserció social, valorar el projecte d'inserció i establir condicions especials d'execució relatives a la contractació de col·lectius vulnerables, sempre que les característiques socials formin part de l'objecte del contracte.

Clàusules socials en favor de la inserció a la normativa sobre contractació	
Objecte del contracte	- Contractes amb doble objecte (el propi de l'obra o servei i l'objectiu d'inserció de col·lectius vulnerables).
Admissió de propostes	- Contractes reservats per a Centres Especials d'Ocupació i iniciatives d'ocupació protegida per a persones amb discapacitat. - Contractes menors i negociats per a proveïdors socials. - Requisits de solvència tècnica social.
Valoració	- Valoració del projecte d'inserció social.
Execució del contracte	- Condicions especials d'execució relatives a la contractació de persones de col·lectius vulnerables (persones amb discapacitat i en situació o risc d'exclusió social).

¹ BOE núm. 276, de 16 de novembre de 2011.

Exemples de plecs de contractació amb clàusules socials²:

- **Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS)**: instrucció tècnica i 14 contractes d'obres i serveis amb clàusules socials, sobretot de contractació de persones perceptores de Renda Mínima d'Inserció.
- **Ajuntament de Palma**: tres contractes de serveis de manteniment i conservació d'espais verds públics a través de programes d'inserció laboral.
- **Ajuntament de Capdepera**: contracte de gestió del centre de dia amb valoració de la creació de llocs de feina per a persones discapacitades o desfavorides socialment.
- **TRAGSA** (Ministeri de Medi Ambient): dos contractes per a actuacions a parcs naturals de Mallorca, Eivissa i Formentera a través de programes d'inserció.
- **Agència Balear de l'Aigua**: tres contractes de serveis de neteja de platges a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera reservats per a Centres Especials d'Ocupació.
- **Espais de Natura Balear**: contracte de serveis de manteniment d'hàbitats naturals, forestals i agrícoles a través de brigades de personal en risc d'exclusió.
- **Ajuntaments de Ferreries, Montuïri, Porreres, Puigpunyent i Sencelles**: licitacions d'escoletes de 0 a 3 anys amb valoració de les condicions de feina.

Impacte sobre la inserció de col·lectius en situació de vulnerabilitat:

- 19 persones s'han incorporat al mercat laboral gràcies a la inclusió de clàusules socials als contractes de l'IMAS.
- L'Ajuntament de Palma ha adjudicat el manteniment i conservació d'espais verds públics a Amadip-Esment i Projecte Home.
- La Fundació Deixalles ha estat beneficiària dels contractes de TRAGSA amb clàusules socials per a actuacions a espais naturals.
- INTRESS ha estat beneficiària del contracte per a la gestió del centre de dia de Capdepera.
- L'Agència Balear de l'Aigua ha adjudicat el servei de neteja de platges a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera a Fundació Deixalles, Es Garrover, Estel de Llevant, Amadip-Esment i APROCEN



² Veure "Clàusules socials en les contractacions públiques. Una eina d'inserció sociolaboral": www.economiasolidaria.org/files/guia-clausules-socials-reas.pdf

3.2.- Promoció de les empreses i iniciatives d'inserció social

Les empreses i iniciatives d'inserció social són estructures de treball protegit sorgides per afavorir l'accés a l'ocupació normalitzada a col·lectius amb especials dificultats d'inserció, a través de la realització d'una activitat productiva amb acompanyament social.

En un context de reducció de la despesa pública i de pèrdua de protagonisme de l'estat del benestar, la inserció per l'econòmic que practiquen les iniciatives econòmiques no lucratives del tercer sector social implica una utilització més eficient dels recursos públics en la creació d'ocupació i en la lluita contra l'exclusió social que l'enfocament tradicional assistencialista o que les polítiques passives.

El retorn econòmic de les empreses i iniciatives d'inserció sociolaboral

Sempre que sigui possible, és preferible que una persona estigui fent feina i contribuint a la societat, que estigui rebent serveis de caràcter passiu i assistencial d'una forma costosa per a les arques públiques. En aquest sentit, les polítiques actives de feina d'inserció per l'econòmic suposen per una banda una aportació a les arques públiques amb l'activitat econòmica generada, i per una altra un estalvi en protecció social, en convertir persones potencialment perceptores de prestacions i serveis assistencials en contribuents i consumidors.

Estudis realitzats posen de manifest que les Empreses d'Inserció retornen a l'administració un percentatge elevat dels imports que reben com a ajuts a través de les aportacions a la seguretat social, contingències comuns i desocupació, i d'impostos com l'IVA i l'impost de societats.

A més, estalvien recursos a les administracions en incorporar al món laboral a persones en situació o risc d'exclusió social que normalment són perceptores d'ajuts socials. Per tant, les empreses i iniciatives d'inserció no suposen una càrrega per a les administracions sinó que aporten un valor afegit tant social com econòmic.

Exemples d'actuacions de promoció de les Empreses d'Inserció:

- **Servei a Iniciatives d'Empreses d'Inserció de les Illes Balears (Impulsa):** ha estat un servei de REAS Balears d'assessorament a entitats socials promotores i a Empreses d'Inserció que s'ha desenvolupat entre juny de 2008 i setembre de 2011 amb el suport de diferents administracions (SOIB, Direcció General de Responsabilitat Social Corporativa, Conselleria d'Afers Socials) i de Colònia Caixa d'Estalvis de Pollença.
- **Coordinació amb les administracions competents i amb els serveis socials públics.** A través del servei Impulsa i del projecte de foment de

la cohesió social i del desenvolupament local a les administracions municipals, REAS Balears ha desenvolupat actuacions de coordinació amb les administracions competents (SOIB, Tresoreria General de la Seguretat Social) i amb els serveis socials públics, a fi d'afavorir el desplegament de la Llei 44/2007 d'Empreses d'Inserció. Especialment, s'ha treballat la coordinació entre les Empreses d'Inserció i les entitats socials promotores amb els serveis socials municipals en relació a la derivació de persones usuàries de serveis socials a les Empreses d'Inserció.

- **Manual per a la creació d'empreses d'inserció a les Illes Balears.** REAS Balears, a través d'un contracte menor amb la Direcció General de Responsabilitat Social Corporativa de la Conselleria de Turisme i Treball, va elaborar el manual per a la creació d'empreses d'inserció a les Illes Balears en el primer trimestre de 2011. El manual sorgí com una eina per donar suport a promotores i promotors socials que es plantegin engegar una empresa d'inserció a les Illes Balears, intentant orientar-los en el procés de valoració del projecte, de creació de l'empresa i de qualificació i registre com a empresa d'inserció (veure: www.economiasolidaria.org/files/manual-creacio-ei-balears.pdf).



3.3.- Implantació del mercat social en organitzacions

El mercat social és una xarxa de finançament, producció, distribució i consum de bens i serveis, que funciona amb criteris democràtics, ecològics i solidaris en un territori determinat, i que està constituït tant per empreses socials com per consumidors individuals i col·lectius.

REAS Balears i REAS *Red de Redes de Economía Solidaria*, d'àmbit estatal, han promogut diferents recursos i actuacions per promoure el mercat social en organitzacions socials i empreses d'economia solidària:

Web del mercat social a les Illes Balears

En 2009, mitjançant un contracte menor amb la Conselleria de Treball i Formació, REAS Balears va elaborar la web de proveïdors del mercat social de les Illes Balears www.mercatsocial.org.

La web del mercat social de les Illes Balears va sorgir per donar visibilitat pública a l'economia social i solidària com a sector econòmic diferenciat, capaç de satisfer de forma eficaç les demandes de productes i serveis de consumidors institucionals, empreses i ciutadania en general.

A la web del mercat social de les Illes Balears es troba informació sobre els següents grups d'iniciatives econòmiques:

- Cooperatives de treball
- Cooperatives agràries
- Altres cooperatives (consum, habitatge...)
- Societats laborals

- Centres especials d'ocupació per a persones amb discapacitat
- Iniciatives d'inserció social i Empreses d'Inserció
- Iniciatives de consum responsable: agricultura ecològica i comerç just

Per facilitar la localització d'empreses i activitats, la web disposa d'opcions de recerca per sector econòmic, tipus d'iniciativa i illa. La web identifica 171 iniciatives de mercat social a les Illes Balears.

Guia "Com implantar el mercat social a la teva organització"

La guia sorgí de l'aspiració de REAS Balears de fomentar els proveïments del mercat social entre les entitats socials d'inserció i empreses d'economia social.

Amb la finalitat de desenvolupar el mercat social, REAS Balears va assumir en 2008 el document "*Construyendo un mercado social. Cláusulas sociales para entidades solidarias*", comproment-se així amb l'articulació del mercat social i amb l'aplicació dels seus criteris en les seves polítiques de compres.

Així mateix, des de *REAS Red de Redes de Economía Solidaria*, s'estan desenvolupant actuacions concretes per contribuir al desenvolupament d'un mercat social, en àmbits com el software i la cultura lliure, les assegurances ètiques, la banca ètica, etc.

Aquestes actuacions de promoció del mercat social tenen un efecte multiplicador que enforteix l'economia social, ja que contribueix a consolidar el mercat de producció i distribució de productes i serveis amb valors afegits socials i ambientals.

Veure: www.economiasolidaria.org/files/guia-mercat-social-web.pdf

Campanya "Transferència de consum"

Aquesta iniciativa de *REAS Red de Redes i Democracia Real Ya* promoguda amb motiu de la campanya de Nadal de 2011, promou la compra de regals en tendes de comerç just, en tallers i tendes artesanes i comerç local, i petits productors que fan venda directa.

A través de la web, es mostra per territoris i sectors d'activitat punts de venda que facilitin a la població l'exercici d'un consum més crític i responsable, coherent amb els valors ètics, socials i ambientals que promouen les organitzacions d'economia solidària.

Veure: www.economiasolidaria.org/alternativas_consumo

Proveïments del mercat social d'organitzacions de REAS Balears

Diverses organitzacions de REAS Balears utilitzen proveïments del mercat social, en àmbits com els serveis bancaris i les assegurances, la cultura i el software lliure, el comerç just, el medi ambient i productes i serveis d'iniciatives d'inserció social i de persones amb discapacitat.

Àmbit	Entitats	Proveïdor	Descripció proveïment (producte o servei)
Serveis bancaris	REAS Balears	Caixa Colonya Fiare	Estalvi a la vista Participació grup promotor
	Deixalles	Fiare Caixa Colonya	Compte de crèdit, participació grup promotor Compte de crèdit, estalvi a la vista
	INTRESS	Triodos	Serveis bancaris (crèdit)
	Ateneu Alcari	Caixa Colonya	Compte corrent, pòlissa de crèdit
	Càritas Menorca	Caixa Colonya	Crèdit i estalvi
Assegurances	REAS Balears	Arç Cooperativa	Assegurança voluntariat
	Deixalles	Arç Cooperativa	Totes les assegurances de l'entitat
	Ateneu Alcari	Arç Cooperativa	Assegurances d'accidents i responsabilitat civil
	Càritas Menorca	UMAS Liberty	Mutua de l'església catòlica A través de Colonya, assegurança algun vehicle
Cultura i software lliure	REAS Balears	Programari lliure Creative commons	Open office, firefox Edicions amb llicència lliure
	Deixalles	Programari lliure Creative commons	Open office als ordinadors de serveis centrals Edició memòria 2011 amb llicència creative commons
	Ateneu Alcari	Programari lliure Creative commons	Open office, firefox, thunderbird, base dades Edicions amb llicència creative commons
	Càritas Menorca	Programari lliure	Contasol (comptabilitat), Debian (gestió servidors) linux-ubuntu
Comerç just	REAS Balears	S'Altra Senalla	Berenars
	Deixalles	Varis	Distribució i consum de productes a totes les delegacions
	Ateneu Alcari	Varis	Berenars i regals de Nadal
	Càritas Menorca	Varis	Distribució i consum
Medi ambient	REAS Balears	Rezikleta Reciclam Ecoprest	Paper reciclat Reutilització tòner Missatgeria en bicicleta
	Deixalles	Rezikleta Reciclam Ecoprest	Paper reciclat Reutilització tòner Missatgeria en bicicleta
	Ateneu Alcari	Ecoprest	Missatgeria en bicicleta

Àmbit	Entitats	Proveïdor	Descripció proveïment (producte o servei)
Iniciatives d'inserció social i de persones amb discapacitat	REAS Balears	Amadip-Esment Teula-Deixalles Amadip-Esment	Impremta Neteja Berenars
	Deixalles	Amadip-Esment Teula	Impremta Neteja
	INTRESS	Girasol	Neteja i manteniment (pintura, petites reparacions)
	Ateneu Alcari	Fundació Natzaret Teula-Deixalles Amadip-Esment	Impremta Neteja Berenars i dinars
	Càritas Menorca	Fundació Discapacitats Es Lligall	Càtering i serveis jardineria Arts gràfiques
Altres	INTRESS	Alcari	Càtering centre de dia
	Càritas Menorca	Editorial Menorca	Anuncis i publicitat

Així mateix, als proveïments del mercat social que ja utilitzen entitats de REAS Balears, s'hi ha de sumar els compromisos futurs d'implantació de nous proveïments del mercat social.

Àmbit	Entitats	Proveïdor	Compromisos de nous proveïments
Serveis bancaris	Ateneu Alcari	Fiare	Possible participació com a promotors
	INTRESS		
	Càritas Menorca		
Assegurances	INTRESS	Arç Cooperativa	Valoració canvi assegurances a Arç
	Càritas Menorca		
Cultura i software lliure	REAS Balears	Programari lliure	Implantació progressiva de software lliure
	Càritas Menorca		
Comerç just	INTRESS	Varis	Obsequis i regals
Medi ambient	Ateneu Alcari	Tòner i paper reciclat	Reutilització de tòners
	INTRESS	Material oficina	En estudi canvi a paper reciclat
Iniciatives d'inserció social i de persones amb discapacitat	INTRESS	Amadip-Esment/Fundació Natzaret	En estudi canvi proveïdor serveis d'impremta



3.4.- Banca ètica i ciutadana

REAS Balears participa en la promoció del projecte Fiare, de banca ètica i ciutadana i ha compromès capital social com a promotora del projecte a l'Estat Espanyol.

Fiare, banca ètica i ciutadana	
Descripció	<p>Fiare és un projecte de banca ètica a Espanya, vinculat inicialment a la <i>Banca Popolare Etica</i> d'Itàlia.</p> <p>La seva implantació a Espanya des de 2005 pren com a base la presència de persones i organitzacions territorials vinculades a REAS interessades en el projecte. Actualment disposa de presència territorial a Bilbao, Sant Sebastià, Vitòria, Pamplona, Madrid i Barcelona, a més de grups de suport a altres comunitats. A través d'associacions territorials i grups locals, es fomenta la participació del teixit social.</p> <p>Fiare a Espanya disposa d'uns 25 milions d'euros en dipòsits i té concedits préstecs per més de 17 milions d'euros.</p> <p>En aquests moments Fiare està fent una campanya de captació de capital social per sumar-se a la cooperativa de crèdit italiana. Actualment duu recollits 2,6 milions d'euros de capital social.</p>
Productes/ serveis	<p><u>Dipòsits</u></p> <p>Fiare accepta dipòsits de qualsevol persona o entitat legalment constituïda que signi una declaració manifestant la seva identificació amb els principis de Fiare. El dipositant pot indicar les seves preferències sobre la destinació dels seus estalvis. Existeixen 4 tipus de llibretes d'estalvi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fiare disponibilitat: dipòsit mínim 3.000 €, sense terminis, interès 0,20%. - Fiare universal: dipòsit mínim 200 €, a termini, interès Euribor-0,40. - Fiare vinculat: dipòsit mínim 3.000 €, a termini, interès fixo o variable, en funció del termini. - Fiare xarxes vinculat: dipòsit mínim 1.000 €, a termini, interès fixo o variable, en funció del termini. <p><u>Captació de capital social</u></p> <p>Mínim de 300 € per a persones i de 600 € per a entitats. Canalitzat a través d'associacions territorials, les persones promotores també fan aportacions a fons perdut per a la posada en marxa del projecte. Les persones col·laboradores no han de fer aportacions a fons perdut.</p> <p><u>Préstecs</u></p> <p>Fiare disposa de les següents línies de préstecs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cobertura de Necessitats Bàsiques de persones físiques, en el nostre entorn i al Sud, mitjançant acords específics amb entitats associades al Projecte FIARE o amb les Administracions Públiques. - Finançament genèric (estructura, locals i tresoreria) per a entitats que treballen amb persones en situació o risc d'exclusió, organitzacions no governamentals pel desenvolupament i la cooperació amb el Sud, empreses de l'economia solidària i, en general, per a totes aquelles entitats sense ànim de lucre que promouen o desenvolupen activitats amb un impacte social positiu. - Posada en marxa de projectes empresarials presentats per qualsevol persona física o jurídica, restant la seva aprovació subjecte a l'avaluació ètico-social tant de l'entitat sol·licitant com del projecte. <p>També existeixen préstecs personals i hipotecaris.</p>
<p>Més informació: http://www.projectefiare.cat/</p>	



3.5.- Promoció de la Responsabilitat Social de les Empreses

REAS Balears, a través de la gestió de la secretaria tècnica del Centre per a la Gestió Ètica de l'Empresa (Eticentre), ha promogut l'efecte demostració de les bones pràctiques en matèria de Responsabilitat Social de les Empreses (RSE) entre el teixit empresarial mallorquí, afavorint així la transferència d'experiències i el seu efecte multiplicador.

També s'han de destacar altres iniciatives, com el catàleg d'empreses socialment responsables del Govern de les Illes Balears i els projectes de gestió sostenible rural i de xarxa verda de turisme rural responsable promoguts per Mallorca Rural:

Bones pràctiques i indicadors d'RSE d'empreses d'Eticentre

"Bones pràctiques i indicadors d'RSE d'empreses de l'Eticentre" és una publicació que recull per una banda l'avaluació mitjançant un sistema simplificat de 17 indicadors de 22 empreses d'Eticentre, i per una altra fitxes descriptives de bones pràctiques en matèria de medi ambient, polítiques laborals i d'igualtat d'oportunitats, conciliació de la vida familiar i laboral i política social.

Els indicadors d'RSE permeten disposar d'una fotografia de la situació de les empreses d'Eticentre pel que fa als seus compromisos d'ètica empresarial, i dissenyar accions formatives i de millora col·lectives que responguin a necessitats reals en funció dels àmbits d'RSE menys desenvolupats.

Les fitxes descriptives de bones pràctiques pretenen afavorir l'efecte demostració d'aquestes bones pràctiques entre el nostre teixit empresarial, afavorint la transferència d'experiències i el seu efecte multiplicador.

Amb aquesta publicació, elaborada en el marc de la convocatòria de subvencions per concedir a organitzacions sense ànim de lucre ajuts públics per fomentar la responsabilitat social corporativa de la Direcció general d'RSC de la Conselleria de Turisme i Treball del Govern de les Illes Balears, l'Eticentre pretén incidir en la seva tasca de suport a la implantació de mesures d'RSE i posar de manifest les bones pràctiques presents en una part del teixit empresarial balear.

Veure: www.eticentre.org/documents/bbpb-indicadors-rse-web.pdf

Catàleg balear d'empreses socialment responsables

El catàleg d'empreses socialment responsables del Govern de les Illes Balears permet, per primera vegada, conèixer quines empreses de les Illes Balears són socialment responsables. La divulgació d'aquest catàleg serveix d'exemple per a altres empreses, perquè mostra com qualsevol empresa o entitat, malgrat el seu tamany, és capaç de fer RSE.

El catàleg inclou una relació de 96 empreses de Mallorca i 6 de Menorca que han acreditat bones pràctiques en matèria d'RSE.

Veure: www.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?idsite=391&cont=37277
(Direcció General de Comerç i Empresa).

Projectes promoguts per l'associació Mallorca Rural

L'associació Mallorca Rural és una entitat sense ànim de lucre dedicada al Desenvolupament Rural a Mallorca. Va néixer al 2002 i es va configurar com a Grup d'Acció Local per gestionar l'Iniciativa Comunitària Leader+, Programa de Desenvolupament Rural cofinançat per l'Unió Europea. Dins els seus objectius està aconseguir la participació i la implicació de tots els actors, administracions públiques, entitats d'iniciativa privada i associacions, per tal de treballar cap al Desenvolupament Rural.

En l'àmbit de la RSE, Mallorca Rural promou els projectes de gestió sostenible rural i de xarxa verda de turisme rural responsable.

- **Projecte gestió sostenible rural:** és un projecte d'implantació de polítiques d'RSE a les empreses i entitats beneficiàries dels ajuts Leader. Aquest projecte de cooperació interregional compta amb la participació de divuit territoris rurals de Catalunya, les Illes Balears i Aragó i té com a objectiu principal el foment d'una nova cultura empresarial en les organitzacions del medi rural a través d'una metodologia comuna d'aplicació de la RSE per garantir el seu creixement sostenible i el del territori on s'ubiquen.
- **Xarxa verda de turisme rural responsable:** és un projecte de cooperació promogut i coordinat per l'Associació Mallorca Rural en el qual participen sis grups d'acció local espanyols. Els seus objectius generals són fomentar la incorporació de criteris ètics, mediambientals i sostenibles en el sector del turisme rural i la cohesió i promoció conjunta de les entitats vinculades al turisme rural, ecològic i responsable. Per això, es crearà una xarxa d'entitats de turisme rural, ecològic i responsable, seguint els principis de la Carta Europea de Turisme Sostenible. Els integrants d'aquesta xarxa poden ser establiments d'agroturisme, petits hotels d'interior, empreses de serveis turístics o multiaventura, punts de venda de productes ecològics i / o locals, restaurants, etc. Les condicions per formar part de la xarxa seran desenvolupar la seva activitat en municipis rurals (zona Leader) i complir uns requisits mínims de qualitat basats en criteris de sostenibilitat. Aquelles entitats que formin part de la xarxa s'han de comprometre a implantar polítiques d'RSE pel que rebran de forma gratuïta suport i assessorament personalitzat.

Veure: www.leadermallorca.org



3.6.- El Fòrum d'Entitats de l'Agenda Local 21 de Mallorca

El Fòrum d'Entitats Socials de Mallorca d'Agenda 21 Local és un òrgan consultiu i de participació adscrit al Departament de Cooperació Local del Consell de Mallorca. El seu Reglament fou aprovat pel ple de la corporació en sessió de dia 6 de maig de 2010.

La incorporació al Fòrum està oberta a qualsevol entitat social que tingui entre les seves finalitats la promoció del desenvolupament local i de la sostenibilitat. El Fòrum compta amb una Comissió Permanent que està formada per 6 entitats i representants del Departament de Cooperació Local. Aquest és el primer òrgan la presidència del qual recau sobre una entitat social. A més, els membres representants del Consell de Mallorca són membres amb veu, però sense vot. Aquests dos fets innovadors i diferencials d'altres fòrums o consells consultius de l'Administració es deuen a la voluntat ferma de donar el protagonisme a les entitats participants, i no a la pròpia institució.

Els objectius del Fòrum són:

- Estimular la participació i la implicació de les entitats socials en els processos d'Agenda 21 de Mallorca.
- Reforçar el compromís institucional amb la participació de les entitats socials en les Agendes 21.
- Impulsar les Agendes 21 com instruments de participació per la sostenibilitat i el desenvolupament local.
- Generar un debat social en relació a la participació i la sostenibilitat ambiental i socioeconòmica a Mallorca.

Més informació: www.conselldemallorca.net/?id_section=6142

El pla estratègic de foment de les Agendes 21 a Mallorca 2011-2014

El Pla estratègic sorgeix de la participació i opinions recollides de totes les institucions, organitzacions socials, fòrums locals i ciutadans/es implicades en les Agendes 21 Locals.

Aquest Pla es va elaborar de forma participativa durant el període desembre 2009-octubre 2010. El Pla estratègic fou aprovat en el Ple del Consell de Mallorca celebrat el dia 7 d'abril de 2011.

El Pla estratègic serà el full de ruta del Departament de Cooperació Local per treballar en matèria d'Agenda 21 en els propers anys. Aquest pla estarà sotmès constantment a un procés de seguiment i d'avaluació per conèixer si les activitats han servit per acabar o reduir les febleses detectades en les Agendes 21 Locals.

Més informació: <http://www.conselldemallorca.net/media/22517/OPL12.pdf>





REAS BALEARS

Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària
Pl. Fèlix Rodríguez de la Fuente, s/n – 07009 Palma
Tel 971479211 - infobalears@reasnet.com
www.economiasolidaria.org/reasbalears